N:o 208.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen med förslag till förordning angående rätt att hos statskontoret erhålla upplysning i fråga om skyldighet att utgöra stämpelafgift; gifven Stockholms slott den 7 april 1911.

Under åberopande af närlagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att antaga bifogade förslag till förordning angående rätt att hos statskontoret erhålla upplysning i fråga om skyldighet att utgöra stämpelafgift.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Carl Swartz.

Förslag

till

förordning angående rätt att hos statskontoret erhålla upplysning i fråga om skyldighet att utgöra stämpelafgift.

1 §.

Önskar någon på förhand vinna upplysning, huruvida eller med hvilket belopp i visst fall stämpelafgift skall utgå enligt gällande författningar angående stämpelafgifter, äge han hos statskontoret erhålla dylik upplysning, utom hvad angår dels sådana enskilda handlingar, hvilka vid ingifvandet till domstol skola förses med stämpel, dels ock statsmyndigheternas expeditioner.

Af statskontoret meddelad upplysning är för statsverket bindande.

2 §.

Upplysning, som i 1 § afses, sökes skriftligen; och skall ansökningen åtföljas vare sig af handling, i hufvudskrift eller afskrift, hvars stämpelbeläggning är i fråga, eller ock af utkast, fullständigt återgifvande den för handlingen afsedda lydelse.

Kan upplysning icke meddelas, skall anledningen därtill angifvas.

3 §.

Mot meddelad upplysning må klagan icke föras, sökande dock obetaget att efter erläggande af stämpelafgift i enlighet med den meddelade upplysningen i föreskrifven ordning söka restitution af hvad för mycket kan hafva erlagts.

Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7 april 1911.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve TAUBE,
Statsråden: PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
SWARTZ,
MALM,
LINDSTRÖM,
NYLANDER,
VON SYDOW,
VON KRUSENSTIERNA.

Chefen för kungl. finansdepartementet, statsrådet Swartz anförde härefter.

Stämpelkommitterade, som på grund af nådigt bemyndigande den 14 maj 1910 af mig tillkallats, hade i uppdrag bland annat att uppgöra förslag till ordning, hvarigenom bindande förhandsupplysningar rörande stämpelskyldigheten i förekommande fall kunde lämnas allmänheten. Författningsförslag i sådant syfte hafva kommitterade, såsom jag tidigare i dag anmält vid tillstyrkandet af, bland annat, proposition med förslag till förordning om vissa ändringar i 8 och 50 §§ af förordningen den 18 september 1908 angående stämpelafgiften, öfverlämnat med betänkande af den 31 december 1910.

Innan jag redogör för samma författningsförslag eller förslaget till förordning angående rätt att hos statskontoret erhålla upplysning i fråga om skyldighet att utgöra stämpelafgift samt återgifver hvad kommitterade i förenämnda betänkande och statskontoret i underdånigt utlåtande af den 9 sistlidne februari yttrat samt hvad eljest i ämnet förekommit, tillåter jag mig erinra, hurusom kommitterades öfriga förslag, nämligen förslaget till förordning om arfsskatt och skatt för gåfva samt förslaget till ny förordning angående stämpelafgiften, af Kungl. Maj:t upptagits till pröfning allenast i fråga om vissa detaljer, som föranledt propositioner till Riksdagen med förslag dels till nyssnämnda förordning om vissa ändringar i 8 och 50 §§ af gällande stämpelförordning dels ock till förordning om rätt till anstånd i vissa fall med erläggande af stämpelafgift för arffallen egendom. När kommitterade och statskontoret yttra sig för eller mot nu föreliggande förslag, hänföra sig kommitterade och statskontoret alltemellanåt till de författningsförslag, som legat till grund för nyssnämnda proposition, äfven i delar, hvilka icke beröras i propositionen. Ehuru alltså vissa af kommitterade och statskontoret gjorda erinringar i fråga om behöfligheten af stadganden om upplysningsförfarande i stämpelskattefrågor för närvarande sakna aktualitet, skall jag likväl i det följande för sammanhangets skull icke helt förbigå dessa erinringar vid redogörelsen för kommitterades och statskontorets yttranden.

Med denna anmärkning öfvergår jag att redogöra för hvad i förevarande fråga förekommit.

Beträffande denna fråga anförde jag vid förenämnda tillfälle den 14 maj 1910, att under de senare åren, då stämpelbeskattningen vunnit en större utveckling och utsträckts att mera direkt beröra näringslifvets skilda grenar, hade saknaden af en offentlig myndighet med rätt och skyldighet att lämna bindande upplysningar i stämpelbeskattningsärenden blifvit alltmera kännbar. Oupphörligen hade under hand till finansdepartementet riktats förfrågningar i afseende å tolkningen af stämpelskattebestämmelser, särskildt beträffande stadganden rörande fond- och emissionsstämplarna. Äfven om i de fall, där svar på dessa förfrågningar med vederbörlig reservation lämnats, de, hvilka framställt frågorna, följt lämnade råd och anvisningar, vore som bekant vederbörande icke därigenom skyddade mot efterräkningar. En fullt tillförlitlig tolkning af ifrågavarande bestämmelser torde nämligen för närvarande icke kunna vinnas annorledes än i domstolsväg, d. v. s. genom vägledande beslut i mål angående underlåten eller felaktig stämpelbeläggning. Det syntes emellertid vara en billig fordran, att de stämpelpliktiga kunde

genom statens omedelbara medverkan erhålla tillfyllestgörande upplysningar rörande skyldigheten i fråga om stämpelplikt i förekommande fall. Den myndighet, som vore närmast att lämna dylika upplysningar, torde väl vara statskontoret.

Ett förfarande af nu angifvet slag vore för öfrigt, framhöll jag vidare, icke främmande för den svenska administrationen. Jag erinrade i sådant afseende om tullbehandlings- och upplysningsbyrån inom generaltullstyrelsen. Därmed ville jag dock icke hafva på förhand uppställt organisationen af upplysningsförfarandet i generaltullstyrelsen såsom mönster för en motsvarande organisation inom statskontoret eller annat för ändamålet lämpligt ämbetsverk. Upplysningsförfarandet rörande stämpelskyldigheten torde nämligen sannolikt icke kräfva sin särskilda afdelning inom statskontoret, om upplysningsförfarandet förlades dit, och torde förty ställa sig långt billigare i jämförelse med upplysningsförfarandet i generaltullstyrelsen.

I sitt förut omförmälda betänkande hafva kommitterade till en början framhållit, att det behof af upplysningar om stämpelpliktens omfattning i särskilda fall, som hos allmänheten gjorde sig gällande, torde, på sätt ofvan antydts, hufvudsakligen framträda vid tillämpningen af stadgandena rörande fond- och emissionsstämplarna, men äfven åtminstone i vissa fall göra sig gällande vid den stämpelbeläggning af enskilda handlingar i öfrigt, som likaledes vore helt och hållet öfverlämnad åt de stämpelpliktiges egen åtgärd. Däremot torde något sådant behof knappast vara för handen, när stämpelbeläggningen skulle verkställas af statsmyndighet eller under sådan myndighets direkta tillsyn. Visserligen kunde det icke förnekas, att stämpelbeläggningen af t. ex. en bouppteckning i många fall kunde erbjuda afsevärda svårigheter och gifva anledning till vidt skilda meningar vid stämpelafgiftens beräknande. Denna svårighet verkade emellertid till olägenhet icke så mycket för den enskilda parten som för vederbörande domstol, till hvilken handlingen skulle ingifvas och som hade att tillse, att den blefve behörigen stämpelbelagd. Afsikten med den ifrågasatta anordningen med förhandsupplysningar torde, enligt kommitterades förmenande, emellertid icke vara att skapa en institution för myndigheternas upplysande. Uppgiften att lämna bindande upplysningar om stämpelplikten med afseende å bouppteckningar och öfriga handlingar, som tillhörde de s. k. småprotokollen, kunde dessutom näppeligen, om man afsåge att erhålla på sakkunskap och erfarenhet grundade upplysningar, anförtros åt något förefintligt ämbetsverk. De centrala ämbetsverken hade icke *Kommitterade.*

tillgång till den för bedömandet af mer eller mindre invecklade spörsmål af juridisk natur behöfliga sakkunskapen och erfarenheten, och ett upplysningsförfarande, som skulle omfatta stämpelafgiften för bouppteckningar och öfriga till småprotokollen hörande handlingar, torde icke lämpligen kunna öfverlämnas åt något af dessa ämbetsverk. Den för bedömandet af sådana spörsmål erforderliga sakkunskap och erfarenhet kunde endast påräknas hos domstolarna. Det syntes emellertid uppenbart, att de ifrågasatta upplysningarna, därest de skulle grundas på ett enhetligt system och vara ägnade att blifva vägledande för tillämpningen af gällande bestämmelser, borde lämnas af ett för hela riket gemensamt upplysningsinstitut, hvarjämte det torde få anses såsom en nödvändig förutsättning för det åsyftade ändamålets vinnande, att de gifna upplysningarna omedelbart och utan pröfning af högre instans skulle äga vitsord gentemot statsverket. Det torde då ligga i sakens natur, att upplysningsförfarandet icke kunde anförtros åt underdomstolarna. Hvad åter beträffade hofrätterna och högsta domstolen, vore de icke så organiserade, att de kunde betungas med bestyr af här ifrågavarande beskaffenhet. En utväg vore visserligen att anförtro uppdraget åt en särskild tjänsteman hos någon af hofrätterna, exempelvis åt advokatfiskalen i Svea hofrätt, men det bjöde onekligen emot att öfverlämna en så maktpåliggande och ansvarsfull pröfning, som upplysningsförfarandet innebure, åt en enda tjänstemans slutliga afgörande. Det torde nämligen kunna antagas, att till denne tjänstemans afgörande skulle hänskjutas just de svåraste frågorna, om hvilkas besvarande meningarna vore i särskildt hög grad delade, och det torde vara förklarligt, om han i sådan situation och med känsla af det stora ansvar, som hvilade på honom, skulle finna sig nödsakad att i tvifvelaktiga fall uttala sig för den stämpelafgift, som vore för statsverket förmånligast, för att icke riskera, att staten genom hans förvållande orsakades förlust, hvarför i vidrigaste fall ersättningsskyldighet kunde träffa honom. Ett upplysningsförfarande af sådan art vore emellertid icke önskvärdt och kommitterade ville för sin del icke föreslå en anordning, som vore så litet tilltalande.

Då behofvet af en särskild ordning för meddelande af upplysningar angående stämpelplikten för handlingar af här omförmäld beskaffenhet icke heller syntes vara så kännbart, att för dess tillfredsställande bildandet af ett nytt ämbetsverk eller en särskild afdelning i något existerande ämbetsverk rimligen kunde ifrågasättas, hade kommitterade funnit sig böra föreslå, att sådana enskilda handlingar, hvilka vid ingifvandet till domstol skulle förses med stämpel, ej fölle under den lagstiftning, som här vore i fråga.

Att statsmyndigheternas expeditioner äfvenledes låge utom ramen för denna lagstiftning, torde vara självklart.

Beträffande öfriga *enskilda* handlingar, som enligt gällande stämpelförfattningar vore underkastade stämpelafgift, torde man kunna säga, att i det stora flertalet fall bestämmelserna om deras stämpelplikt vore synnerligen lättfattliga och sällan torde gifva anledning till någon tvekan om beloppet af den stämpelafgift, hvaraf de skulle träffas. Emellertid torde det, på sätt förut antydts, i vissa fall vara önskvärdt, att tillfälle bereddes den stämpelpliktige att på förhand erhålla upplysningar om stämpelpliktens omfattning. Visserligen vore enligt bestämmelserna i 33 § af gällande stämpelförordning en hvar berättigad att af stämpelförsäljningsman utan ersättning erhålla upplysning om det stämpelbelopp, som erfordrades för en viss handling, men den upplysning, som sålunda kunde erhållas, hade icke bindande verkan och fyllde sålunda icke det kraf, som enligt mitt förut anförda uttalande till statsrådsprotokollet i detta afseende borde ställas på de upplysningar i fråga om stämpelplikten, hvilka i förekommande fall borde lämnas allmänheten. Att tillerkänna stämpelförsäljningsmännens upplysningar bindande verkan torde åter, med hänsyn till den ordning som gällde för försäljningsmännens antagande, icke vara tillrådligt.

Den myndighet, som närmast kunde vara skickad att tillhandagå allmänheten med de ifrågasatta upplysningarna angående omfattningen af den stämpelplikt, som påhvilade enskilda handlingar, hvilkas stämpelbeläggning icke direkt öfvervakades af domstol, syntes vara statskontoret, som sedan äldre tider haft till uppgift, bland annat, att handlägga ärenden angående stämpelväsendet. Ämbetsverkets sammansättning och den sakkunskap och erfarenhet på förevarande område, som hos detsamma torde kunna förutsättas, skapade garantier för en samvetsgrann och riktig pröfning af de frågor, som hänskötes till dess bedömande. Och endast under förutsättning af sådana garantier syntes staten böra till slutligt afgörande af en enda instans öfverlämna frågor af den finansiellt betydande omfattning, som här vore i fråga.

Vissa af de handlingar, beträffande hvilkas stämpelbeläggning allmänheten ansetts böra komma i tillfälle att på förhand förskaffa sig upplysningar, nämligen aktie- och lottbref, skulle, jämte obligationer, enligt ofvanberörda af kommitterade afgifna förslag till ny stämpelförordning för framtiden åsättas stämpel genom statskontorets försorg, och det torde, under förutsättning att nämnda förslag vunne godkännande, kunna antagas, att behofvet af förhandsupplysningar beträffande dessa handlingars stämpelplikt icke blefve synnerligen känn-

bart. Det hade emellertid icke ansetts lämpligt att af sådan anledning särskildt undantaga denna grupp af handlingar, utan hade kommitterade ansett rättigheten att erhålla bindande förhandsupplysningar i den ordning, författningsförslaget angåfve, böra gälla för alla enskilda handlingar med förut omförmäldt undantag beträffande handlingar, öfver hvilkas stämpelbeläggning det ålåge vederbörande domstol att öfva tillsyn. Därutöfver afsåge det föreslagna upplysningsförfarandet äfven den stämpelafgift, som enligt särskilda författningar utgjordes dels för spelkort, dels för försäljning af punsch, arrak och rom, en omfattning, som, om än icke påkallad af något kännbart behof, kunde hafva samma berättigande som det medgifna upplysningsförfarandet beträffande vissa bland hithörande enskilda handlingar, hvilkas stämpelplikt utan svårighet kunde bedömas af den stämpelpliktige själf.

Ett förfarande af här ifrågavarande slag vore, såsom redan antydts, icke främmande för den svenska administrationen, i det att en särskild tullbehandlings- och upplysningsbyrå sedan någon tid tillbaka funnes inrättad inom generaltullstyrelsen med uppgift att på anmodan tillhandagå allmänheten med för statsverket bindande förhandsupplysningar angående beloppet af den tullafgift, som en viss, för import afsedd vara vore underkastad. Bedömandet häraf kunde vålla svårighet särskildt af den anledningen, att detsamma i många fall måste föregås af en teknisk undersökning rörande varans beskaffenhet, en undersökning som blefve afgörande för dess hänförande under den ena eller den andra varurubriken. De upplysningar, som i detta hänseende kunde lämnas den intresserade importören, vore för honom af stor betydelse, då de dels kunde tillförsäkra honom en snabbare tullbehandling, dels sätta honom i tillfälle att med relativ trygghet uppgöra leveransaftal äfven för en lång tid framåt. I dessa upplysningars natur låge jämväl, att de hade giltighet för en tid framåt, i hvad de afsåge tullbehandlingen af den vara, för hvilken upplysningen sökts.

De upplysningar, som gåfves angående stämpelbeläggningen af en viss handling, kunde gifvetvis hafva bindande verkan endast i afseende å det konkreta fall upplysningen afsåge. Stämpelplikten i särskilda fall vore hufvudsakligen beroende af de särskilda omständigheter, som förelåge i hvarje fall och som i regel icke kunde generellt bedömas utan måste blifva föremål för pröfning i det individuellt bestämda fallet. Denna åtskillnad med afseende å de lämnade upplysningarnas betydelse, allteftersom de afsåge en stämpelpliktig handling eller en tullpliktig vara, betingade ock olika bestämmelser om själfva upplysningsförfarandet och hade bland annat medfört, att åtskilliga af de stadganden, som reglerade

upplysningsförfarandet i generaltullstyrelsen, ansetts icke böra upptagas i nu föreliggande förslag.

De tre paragrafer, som kommitterades förslag innehölle, meddelade emellertid, enligt kommitterades uppfattning, alla de bestämmelser, som för upplysningsförfarandets anordnande kunde vara erforderliga. Måhända torde för författningens tillämpning något tillägg behöfvas till den för statskontoret gällande instruktionen. I nämnda afseende borde statskontoret lämpligen kunna afgifva förslag till erforderliga bestämmelser.

Den föreslagna anordningen vore icke af synnerligen genomgripande art och torde icke komma att vålla statskontoret någon nämnvärd ökning i dess göromål. Huruvida vid en fortsatt utvidgning af stämpelbeskattningen allmänhetens behof af förhandsupplysningar kunde blifva af större omfattning, läte sig för närvarande icke afgöra, utan torde väl blifva beroende af de nya stämpelafgifternas beskaffenhet och de blifvande bestämmelsernas affattning. Emellertid torde det böra erinras, att något större behof af förhandsupplysningar icke syntes hafva gjort sig gällande i utlandet, icke ens i de länder, där stämpelbeskattningen vore af väsentligt större betydelse än hos oss. Af den utredning angående utländsk stämpellagstiftning, som lämnats i statskontorets den 31 december 1908 afgifna underdåniga utlåtande angående sättet för verkställande af stämpelbeläggning af stämpelpliktiga handlingar och kontrollen därå, hade kommitterade inhämtat, att en procedur för meddelande af officiellt yttrande rörande den stämpelafgift, som erfordrades till en viss handling, endast funnes införd i England. Där gällde, att, om någon ville erhålla sådant yttrande beträffande en utfärdad handling, vare sig handlingen redan vore försedd med stämpel eller ej, ägde han vända sig till »the Commissioners of Inland Revenue», som lämnade besked i ärendet, hvarefter handlingen försåges, om den vore stämplad till det såsom riktigt ansedda beloppet, eller i annat fall, sedan detta ägt rum, med en särskild stämpel *(adjudication stamp)*, utmärkande att handlingen vore behörigen stämpelbelagd.

Det förslag, kommitterade sålunda förordat, hade följande lydelse:

Förslag

till

förordning angående rätt att hos statskontoret erhålla upplysning i fråga om skyldighet att utgöra stämpelafgift.

1 §.

Önskar någon på förhand vinna upplysning, huruvida eller med hvilket belopp i visst fall stämpelafgift skall utgå enligt gällande författningar angående stämpelafgifter, äge han hos statskontoret erhålla dylik upplysning, utom hvad angår dels sådana enskilda handlingar, hvilka vid ingifvandet till domstol skola förses med stämpel, dels ock statsmyndigheternas expeditioner.

Af statskontoret meddelad upplysning är för statsverket bindande.

2 §.

Upplysning, som i 1 § afses, sökes skriftligen; och skall ansökningen, då den icke åtföljes af handling, i hufvudskrift eller afskrift, hvars stämpelbeläggning är i fråga, innehålla alla de uppgifter, som erfordras för den sökta upplysningens meddelande.

Kan upplysning icke meddelas, skall anledningen därtill angifvas.

3 §.

Mot meddelad upplysning må klagan icke föras, sökande dock obetaget att efter erläggande af stämpelafgift i enlighet med den meddelade upplysningen i föreskrifven ordning söka restitution af hvad för mycket kan hafva erlagts.

Statskontoret. På grund af nådig remiss den 17 sistlidne januari har, såsom redan angifvits, statskontoret den 9 februari 1911 afgifvit underdånigt utlåtande öfver nämnda författningsförslag. Därvid har statskontoret framhållit, att hvad kommitterade i sitt betänkande andragit syntes statskontoret gifva vid handen, att något verkligt behof af bindande förhandsupplysningar beträffande stämpelafgifterna hos oss icke kunde anses föreligga, sedan undantag i berörda afseende gjorts för sådana enskilda handlingar, hvilka vid ingifvandet till domstol skulle förses med stämpel.

I detta sammanhang har statskontoret uttalat såsom sin uppfattning, att nyssnämnda undantag borde utvidgas därhän, att det

komme att omfatta jämväl vissa till Kungl. Maj:ts befallningshafvande inlämnade deklarationer, som omförmälas i de delar af förslaget till förordning om arfsskatt och skatt för gåfva, hvilka, på sätt jag nyss angifvit, icke för närvarande upptagits till pröfning.

Om alltså från upplysningsförfarandet måste undantagas jämväl nämnda deklarationer, och om i betraktande äfven toges, att det skulle åligga statskontoret att med emissionsstämpel låta förse aktiebref, lottbref och obligationer, blefve, framhöll statskontoret vidare, de fall, då behof af tillgång till bindande förhandsupplysningar kunde anses förefinnas, så reducerade, att det väl med skäl kunde ifrågasättas, huruvida sådana förutsättningar kunde anses vara för handen, som skulle kunna påkalla en särskild lagstiftning om bindande förhandsupplysningar på det område, hvarom nu vore fråga.

På grund häraf och då jämväl erfarenheten från utlandet syntes angifva, att sådan lagstiftning kunde undvaras, ansåge sig statskontoret böra afstyrka antagandet af det föreliggande författningsförslaget.

Statskontorets utlåtande är emellertid icke enhälligt. Chefen för ämbetsverket, generaldirektören grefve Hans Wachtmeister, framhåller nämligen i sin reservation, att äfven om deklarationerna skulle uteslutas från upplysningsförfarandet, blefve likväl en lagstiftning i ämnet icke därigenom af så ringa betydelse, att frågan därom af sådan orsak borde förfalla. På sätt i statsrådsprotokollet anförts, kunde nämnda förfarande vara af betydelse i fråga om fondstämplarna och därest, såsom all anledning vore att förmoda, stämpelbeskattningen i en till äfventyrs icke aflägsen framtid komme att utvidgas, kunde det vara till nytta, att ett förfarande för vinnande af bindande förhandsupplysningar funnes fastslaget.

Departementschefen.

Behofvet af ett upplysningsförfarande af förevarande beskaffenhet får uppenbarligen icke mätas efter *antalet* af de rubriker i stämpelförordningarna, som närmast skulle gifva anledning till upplysningsförfarandets användning. Skulle man så göra, hade man hvarken tidigare eller nu några tungt vägande skäl att i förevarande afseende tillmötesgå allmänhetens kraf. Ty i likhet med kommitterade och statskontoret synes det mig själffallet att, i den mån ansvaret för stämpelskyldighetens bestämmande och utgörande åligger offentlig myndighet, behofvet af upplysningsförfarande är af ringa eller intet värde. Först i den mån sådan myndighet saknas och ansvaret för underlåten eller felaktig stämpelbeläggning af handlingar drabbar den enskilde, som har att utgöra stämpelbeloppet, inträder behofvet af ett

upplysningsförfarande. Man kan alltså genast lämna å sido ej blott expeditionsstämplarna utan äfven stämplar å bouppteckning, lagfartshandlingar och andra stämpelpliktiga handlingar, som mottagas och medelbart eller omedelbart stämpelbeläggas af offentlig myndighet.

Sedan de stämpelrubriker, som afse dylika stämpelpliktiga handlingar, frånräknats, äro visserligen de, som blifva af intresse vid upplysningsförfarandet, jämförelsevis få. Dit höra nämligen, om ock icke uteslutande, så dock mera öfvervägande de rubriker, som afse emissionsstämplarna, eller stämpelplikt med afseende å aktier, lottbref och obligationer, äfvensom den stämpelskyldighet, som regleras genom förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelafgift vid köp och försäljning af fondpapper.

Visserligen skulle ett upplysningsförfarande jämväl kunna, såsom kommitterade redan antydt, blifva af en viss, om ock mindre betydelse för en del andra fall, då stämpelplikt inträder. Dessa fall, såsom i fråga om kortstämpeln och punschstämpeln, beröra emellertid hvar för sig en mindre verksamhetskrets och äro alltså icke af beskaffenhet att framkalla något allmännare behof af ett upplysningsförfarande. Och äfven om vissa andra, af mig icke omnämnda stämplar skulle kunna påvisas vara af någon större betydelse för den stämpelpliktiga allmänheten, skulle jag dock i förevarande sammanhang vara benägen frånse all annan stämpelskyldighet än den, som regleras enligt nyssnämnda förordning af den 6 november 1908.

Den stämpelplikt, som där afhandlas, har nämligen i och för sig den omfattning såväl i fråga om antal fall som ock i afseende å antalet stämpelpliktige, att redan nämnda författning gör ett upplysningsförfarande till ett allmänt kraf. Den stämpelplikt, som följer vid köp och byte af aktier, banklotter och obligationer, torde utan öfverdrift kunna sägas vara i det dagliga lifvet af långt större betydelse än den stämpelskyldighet, som eljest förekommer vid öfverlåtelse af egendom vare sig vid dödsfall, vid köp af fast egendom eller eljest. Att i de fall, där fondpappersstämpeln kommer till användning, stämpelplikten i regel är, i penningar räknadt, mindre än vid nyss angifna fång, har därvidlag, synes det mig, ingen eller ringa betydelse. Ty under det att vid nämnda fång felaktigheten i stämpelbeläggning i regel icke kan läggas den enskilde stämpelskyldige till last, blir denne åter alltid den ansvarsskyldige vid underlåten eller felaktig stämpelbeläggning i fall, där köp eller byte af fondpapper föreligger. Och den enskildes ansvar för felaktighet, hvarom här är fråga, inträder, oberoende om den enskilde handlat i god tro eller icke, samt träffar köpare liksom

säljare. Under sådana förhållanden torde det ej väcka undran, om klagan från enskildes sida allt emellanåt höres däröfver, att möjlighet saknas att erhålla auktoritativ upplysning om rätta tolkningen af författningens bestämmelser. Ty huru klara dessa bestämmelser än vore, måste dock på ett område, hvilket så nära ansluter sig till hela näringslifvets egen utveckling som fondpappersmarknaden, inträffa fall af den mest skiftande beskaffenhet, för hvilkas bedömande enligt sakens natur författningen icke alltid lämnar uttryckliga regler. Enligt min mening kan det alltså icke anses annat än en billig fordran, att staten jämsides med sin fiskaliska verksamhet å ifrågavarande område jämväl anordnar ett upplysningsförfarande, hvarigenom den enskilde, som på bästa sätt söker uppfylla sina förpliktelser mot staten, tryggas mot efterräkningar i form af stora bötesbelopp.

Om jag sålunda anser mig böra i princip förorda bifall till kommitterades förevarande författningsförslag redan på grund af den stämpelplikt, hvarom stadgas i förordningen af den 6 november 1908, förefinnas gifvetvis, på sätt jag redan antydt, ytterligare skäl för anordnandet af ett upplysningsförfarande i tillvaron af åtskillig annan stämpelskyldighet, hvars fullgörande helt anförtrotts åt den enskilde. Och då i den revision af allmänna stämpelförordningen, som innefattas i Kungl. Maj:ts förut denna dag beslutade proposition med förslag till vissa ändringar i 8 och 50 §§ af samma förordning, icke ingår någon förändrad anordning med afseende å emissionsstämpeln eller stämpeln å nyemitterade aktier, banklotter och obligationer, ha jämväl, torde man få anse, statskontorets erinringar mot behöfligheten af ett upplysningsförfarande i afsevärd mån förfallit.

Hvad slutligen angår detaljerna i det af kommitterade utarbetade författningsförslaget, har jag däremot icke annat att erinra, än att 2 § synes mig, på sätt statskontoret angifvit, böra erhålla följande lydelse:

»Upplysning, som i 1 § afses, sökes skriftligen; och skall ansökningen åtföljas vare sig af handling, i hufvudskrift eller afskrift, hvars stämpelbeläggning är i fråga, eller ock af utkast, fullständigt återgifvande den för handlingen afsedda lydelse.

Kan upplysning icke meddelas, skall anledningen därtill angifvas.»

Föredragande departementschefen hemställde härefter, att Kungl. Maj:t måtte i nådig proposition föreslå Riksdagen att antaga ett i

enlighet med de af honom uttalade åsikterna upprättadt förslag till förordning angående rätt att hos statskontoret erhålla upplysning i fråga om skyldighet att utgöra stämpelafgift.

Denna, af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten gilla och bifalla; och skulle nådig proposition till Riksdagen aflåtas af den lydelse, bilaga litt. . . . vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Olof Ljungberg.

STOCKHOLM, ISAAC MARCUS' BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG, 1911.